

Ise tehtud, hästi tehtud

6. jaanuaril 1995. a. pidasid Väike-Maarja Rahvamaja isetegijad oma aastavahetuse pidu. Kella poole kaheksaks oli peoperenaine Mare asetanud lauale joogid kokteili segamiseks ja kringlid ning enamus rahvastki kogunenud.

Pidu algas. Rahvamaja juhataja Mare Taar soovis kõigile koosviibijatele head uut aastat ning meenutas möödunud, mis oli isetegevuslastele hea ja aktiivne oma paljude tavapäraste esinemistega. Krooniks kõigile etteastumistele oli suur laulu- ja tantsupidu Tallinnas, kuhu oma tublidusega olid jõudnud nii segakoor, kammerkoor kui ka rahvatantsijate segarühm. Täna ti kõiki, kes ise laulda ja tantsida tahavad ja oma aktiivse eluhoiakuga suudavad rõõmu pakkuda kõigile. Eraldi kutsuti välja ja täna ti koos väikese kingitusega kõiki ringijuh te: segakoori "Helin" peadirigenti härra Arno Kasemaad, kes oli toonud kaasa ka kogu Rakke segakoori; abidirigenti proua Sirje Sõnumit; koorivanemaid - Väike-Maarjast proua Leili Allikalti ja Kiltsist proua Vaike Kadakat; segarahvatantsurühma juhti proua Ilme Seina ja pillimeest härra Heino Seina; "Härmalõnga" tantsurühma juhatajat proua Ene Ruubelit ja sama klubi eestvedajat proua Irene Kaldmat; laste liikumiserühma, aeroobikaringi ja peotantsuringi juhte proua Ivi Loometsa ja proua Eve Loometsa; tütarlasteansambli, folktrio ja ansambli "Hobby" juhti härra Vallo Taari. Huviklubidest täna ti bridžiklubi eestvedajat härra Olavi Lossit ja saksa keele õpetajat härra Mihkel Mändi. Neile kõigile kõlas ka ühine tänulaul. Ametliku osa lõpus ütles proua Mare Taar, et peo õnnestumine on osalejate endi teha ja kutsus kõiki tantsima uue süntesaatori "Roland E66" muusika saatel,

musitseeris härra Vallo Taar. Tantsijaid innustasid ka loomulikult perekond Taari kenad laulud, tantsupalade vahelised improviseeritud tekstid.

Pidulised olid tõepoolest tublid ja rõõmustasid kaaslasid oma esinemisega. Segakoor laulis ajakohase talvelaulu, nende kolm julgemat piparkoogipoissi pistis vanarahva kombe järgi "kingsepal" silmi peast. Kõik plaksutasid kaasa särtsakatele memmedele, kes oma noorpõlvetan tse esitasid. Kell 22.30 laulis kammerkoor lavall naeratusel killust, ja et ajaga kaasas käia, töid kuuldavale remiksi jõuluvana ainetel.

Elevust töid kaasa rahvalikud mängud, eriti presentkuiksuusavõistlus - võitjaille šampus! Oma parima andsid segavõistkondades kõik osalejad. Rada oli raske, kukutigi, kuid võistlejad olid visad! Tasavägises heitluses sai lõpuks auhinna kuusealune laudkond.

Pidu jõudis haripunkti! Kell 00.15 kutsus Vallo lavalt lahti riietuma, mille peale nii mõnigi mees pintsaku seljast viskas. 1.30 teatati lavalt, et kõige ilusamad silmad on ikkagi isetegevuslastel. Et lavalt lubati pikema sammu ja kõrgema hüppega tantsijail preemiaks kaunilt ehitud kuuse otsa ronida, keerutati väsimatult edasi. Kuna aga kõik osalejad osutusid võrdseiks, jäi see preemia välja andmata.

Nii peeti pidu rahvamajas, pidulised tantsisid end klassikalises kui ka vabas stiilis uude isetegemise aastasse. Rahvamaja tuled kustusid kell 3.30, kuid peod kuluaarides jätkusid kuuldavasti varaste hommikutundideni.

Tiia Mänd, erakirjasaatja

Elu on tarvete rahuldamine

Sageli räägitakse ja kirjutatakse pikalt ja keeruliselt elu mõttest. Kui lähtuda pealkirjas toodud tõsiasiast, muutub kõik palju arusaadavamaks.

Inimene (samuti ka loom) sööb selleks, et rahuldada toidutarvet. Isutus ja küllastumatu isu on haigusnähud. Inimene sooritab palju ja keerulisi toiminguid selleks, et toidutarvet rahuldada. Algul tuli põletada alet, et saada vaba maapinda, siis aga lõputult seda harida ja väetada, külvata ja koristada. Üks osa inimkonnast - põllumajandustöötajad - on ühiskondliku tööjaotuse alusel koguni sellele tööle spetsialiseerunud. Ja esimest korda viimase viite tuhande aasta jooksul, mil selles maanurgas Läänemere kaldal, mida Eestimaaks kutsutakse, on hakatud kahtlema - ei tea, kas tasubki enam künda ja külvata. See on nagu isutuski, haigusnähe, mille põhjused tuleb kõige kiiremas korras likvideerida.

Toidutarve on lihtne ja kergesti arusaadav - muidu ei seisa ju hing sees. Aga ka niisugune inimsuhete kõrgeim vorm nagu armastus põhineb samuti tarbel, nimelt seksuaaltarbel. Jah, armastuse bioloogiliseks aluseks on soojätkamine. Ärgu noored armastajad nüüd solvugu, et nende ilus ja üllas tunne nii lihtlabaselt ära seletatakse, pealegi kui nad ise pole soojätkamisele veel mõelnudki. Nemad võib-olla ei ole, kuid Loodus on mitu käiku ette näinud.

Nüüd sellest, mis nähtus tarve kui niisugune on ja millised on inimese tarbed.

Kõige lihtsamalt öeldes: tarve on puuduolekutunne. Kui puuduolekutunne tekib, hakkab inimene (ka loom) otsima teid ja vahendeid, kuidas seda rahuldada.

Tarbed on objektiivsed, nad ei sõltu inimese tahtest. Tarvete tugevus kõigub erinevatel indiviididel suures ulatuses, nagu inimeste individuaalsed erinevused üldse on väga suured.

Tarbed jagunevad kahte suurte gruppi: bioloogilised ja sotsiaalsed.

BIOLOOGILISED TARBED on inimestel ja kõrgematel loomad elusugused. Need on õhu-, vee ja toidutarve, soojätkamise ja järglaste kaitsmise tarve ning füüsilise kontakti ja tegutsemistarve. Bioloogilised tarbed on selles mõttes primaarsed, et nende rahuldamata jäämine hukutab indiviidi või kogu liigi. Loomulikult, kui ei saa õhku (hapnikku), hakkub inimene mõne minutiga; kui ei saa vett, mõne päevaga; nälga võib inimene taluda mõne nädala. Soojätkamiseta või järglaste kaitsmiseta häviks kogu loomaliik või inimkond. Sellepärast ongi need tarbed geneetiliselt fikseeritud ehk teiste sõnadega - nad on kaasa sündinud. Isasloomad võitlevad mõnikord soojätkamise tarve rahuldamise nimel seni, kuni üks neist hakkub. On juhtunud seda meestegagi.

Teame või oleme lugenud juhtumitest, kui emad äärmuslikes olukordades andsid viimased palakesed lapsele, ise aga surid nälga. Teame samuti, et väiksemad loomad (näiteks kassid) ründavad poegi kaitstes endast palju suuremaid, seades seejuures ohtu oma elu. On kirjeldatud juhtumit, kus metsjänes ründas inimest. Mees leidis jänese poja rohu seest ja võttis selle pihku. Lähedalolev emajänes, selle asemel, et põgeneda, tormas mehe juurde, tõsis ta jala najal püsti ja hammustas hämmeldusest keeletuksmuutunud meest reide.

Kõik need tegevused on loomusunnilised, vastava tarbe olemasolu näited.

Laste kasvatamise seisukohalt lähtudes peatume füüsilise kontakti ja tegutsemistarbel pikemalt.

FÜÜSILISE KONTAKTI tarve on pärandanud meile meie eellased. Teame ju, kui mitteadekvaatselt tugevad on imiku sõrmelihased, võrreldes tema suurusega. Bioloogilises mõttes pole see inimimiku juures enam vajalik, kuid ahvipoja puhul küll. Viimane peab kogu aeg ema karvadest nii kõvasti kinni hoidma, et ta maha ei pudeneks, kui ema puult-puule hüppab. Sel viisil on ahvipoeg emaga pidevalt füüsilises kontaktis. Koos imiku sõrmelihaste tugevusega on pärandatud inimesele sellega seoses olev füüsilise kontakti tarve ühe ja sama inimesega.

Selle tarve süstemaatiline rahuldamata jäämine on takistuseks tahte ja tundeelu normaalsele arengule. Võib kasvada väheemotsionaalne, kalk ja tahtejõuetu, egoistlik inimene, kes ei hakka end pingutama, et kaasinimesele või perekonnaliikmele ja abikaasale meeldivaid elamusi pakkuda. Neil inimestel ei jätku õrnust ja hellust ka oma laste jaoks. Arvatakse samuti, et

füüsilise kontakti tarbe rahuldamata jäämine lapseas võib saada takistuseks normaalsele seksuaalelule abielus. Veel enam, võib tekkida frustratsioon, s.o. seisund, mis tugeva närvitüübi korral väljendub agressiivsuses - kiusatakse väiksemaid, määratakse seinu, lõhutakse, sooritatakse motiveerimata kallaletunge (rännatakse täiesti võõrast ja teda mitte milligagi seganud inimest), hakatakse jooma. Nõrga närvitüübi korral võib frustratsioon kaasa tuua isoleerumise, varastamise ja isegi kleptomania (vastupandamatu tungi varastada mida tahes, ka täiesti tarbetuid asju).

Kuigi nii ei juhtu iga lapsega - see oleneb temperamendist ja kasvatuses-, on ometi tähtis, et ema ise kasvataks oma last vähemalt 5-aastaseks, sest lastesõime ja ka lasteaiaga nooremad rühmad on laste tahte ja tundeelu arengu seisukohalt problemaatilised. Missugusest füüsilise kontakti tarbe rahuldamisest saab juttu olla, kui rühmas on 15-20 väikelast?!

Kas paljude noorema ja kesmise põlvkonna esindajate hoolimatus kaasinimese vastu ja alkoholiõllemis ei pärinegi sellest, et füüsilise kontakti tarve ühe inimesega jäi lapseas olulisel määral rahuldamata?

Nüüd võib lugeja öelda või mõelda - kirjutada on kerge, aga mis parata, kui pereisa teenistusega ei ela perekond ära või polegi pereisa. Sel juhul peab teadlikult püüdma seda lünka suhtlemises lapsega korvata sel ajal, kui ema ja laps on kodus üheaegselt. Kui ka see pole võimalik, peab olema valmis võimalikeks ebasoovitavateks tagajärgedeks.

TEGUTSEMISTARVE. Kõik me oleme huviga jälginud kassipoegade ja koerakutsikate mängulusti. Niisamuti on meile tuttav laste aktiivsus, kui jalg juba kannab ja keel paindub sõnu hääldama. Algab see sooviga: Juku ise, mina ise, mina aitan emmet (issit). Kõik see on Looduse poolt kaasa antud aktiivsus ehk tegutsemistarve, mis paneb eluslooduse isendid liikuma. Mitte ükski laps ei sünni passiivsena. Aga kust tuleb siis laiskus? Aga sellest, et lapse tegutsemistarve saab tihti tõrjuva vastuse: ära sega, sa ei oska, ära puutu, teed katki, või koguni: ära kopperda jalus. Nii viisi üks kord, teine kord, kolmas kord ja laps hakkabki kõrvale hoidma. Ta tegutsemissoov lämmatatakse ning kaasasündinud tarve moonduv. Ja siis, kui soovime, et lapsest hakkaks abi olema, märkame ehmatusena, et laps hoiab igast tööst kõrvale ja kui ta püüabki midagi teha, ei tule tal sest midagi välja, mis omakorda sunnib loobuma.

Ema, kes ei jää ükskõikseks ja tõrjuvaks, kui ta väike tütar tunneb huvi sukavarraste või heegelnõela vastu või soovib keetmisel-küpsetamisel abiks olla, vaid õhutab ja ergutab ning õpetab, näeb hiljem, milliseid imelisi mustreid oskab tütar kududa ja peeneid pitse heegeldada või hõrgutisi valmistada.

Kui isa, kes ei keela poega koos endaga auto või traktori alla ja peale ronida sel ajal, kui pojast seal veel mingit abi ei ole, vaid on hoopis tülik, kasvatab niisuguse mehe, kes on üle igast masinast. Poisist, kelle isa ei keela oma tööriistu kasutada, teades ette, et ta mõne ära nürbib ja mõne ka katki teeb, kasvab osav meistrimees.

Looduses on nii, et iga oskuse omandamiseks on optimaalne aeg. Läheb see aga mööda, siis enam rahuldavat tulemust ei saagi.

Osava meistrimee või peene perenaise kasvatamine on üks külg ja arvatavasti vähemtähtis külg, sest kõik saab lasta valmistada või osta. Kuidagi ei ole aga võimalik korvata lünka isiksuse kujunemisel, kui tegutsemistarve jääb rahuldamata. Ka ei seo inimesi miski paremini kui ühine tegevus. Seega kaalul on laste ja vanemate vahelised suhted. On olemas imelihtne mõõdupuu nende suhete kindlakstegemisel: kui koolieelne laps ei tiku isa-ema sülle, on asi katastroofiliselt korrast ära. Selle vältimiseks on jälle olemas imelihtne reegel: olgu kui tahes kiire, lapse jaoks peab alati aega olema. Selle reegli vastu võib eksida ainult erandjuhul, ja ka siis peab niipalju aega olema, et asi lapsele rahulikult ja talle arusaadavalt ära seletada.

Niipalju bioloogilistest tarvetest ja nende arvestamisest lapse kasvatamisel. Järgmisel korral räägime sotsiaalsetest tarvetest.

Kaljo Pilt

NB! Koolipsühholoog võtab vastu dr. Lepiksoo endistes ruumides (lasteaija maja põhjapoolses osas), tel. 61 644.

* VALLAVALITSUSES *

3. jaanuaril 1995. a.

PÄEVAKORRAS:

1. Asutamislõa andmine.

OTSUSTATI anda

asutamisluba AS-le Puhk & Pojad juriidilise aadressiga Väike-Maarja Põhja 13-12.

AS Puhk & Pojad peamised tegevusalad on:

- * hulgi-, jae- ja komisjonikaubandus,
- * vahendustegevus,
- * välismajandustegevus,
- * toitlustamine,
- * klubide, konkursside, oksjonide, näituste ja laatade korraldamine.

10. jaanuaril 1995. a.

PÄEVAKORRAS:

1. Asutamislõa andmine.

OTSUSTATI anda asutamisluba AS-le Säde

juriidilise aadressiga Väike-Maarja Energia 2.

AS Säde peamised tegevusalad on:

- * kaubanduslik tegevus,
- * vahendustegevus,
- * toitlustamine,
- * teenindus,
- * välismajandustegevus,
- * hoonete remont ja ehitus,
- * puidu töötlemine, mööbli valmistamine.

2. Vee ja reovee hinna kinnitamine.

OTSUSTATI kinnitada ME Tehno puurkaevudest väljapumbatava vee hinnad alljärgnevalt:

- * Väike-Maarja 1.95 EEK
- * Kiltsi mõis 2.85 EEK
- * Triigi 2.95 EEK

ja reovee hinnad alljärgnevalt:

	asutustele	elanikele
* Kiltsi mõis	3.75 EEK	3.75 EEK
* Triigi	4.00 EEK	2.95 EEK

Tänuavaldus

Olen südamest tänulik arst Mall Lepiksoole ja tema abilisele Linda Aimsele hoolitsuse ja vastutulelikkuse eest. Olin hiljuti pikemat aega raskesti haige. Tänu nende abivalmidusele olen taas elus, terve ja hea enesetundega.

Avaldan Teile, Mall Lepiksoo, südamlukku tänu minu elule tagasivõitmise eest ning soovin Teile jätkuvalt osavõtlikku suhtumist patsientide muredesse.

VAIKE KADAK

Täiendõppeosakond teatab

Uus aasta toob kaasa ka uusi kursuseid täiendõppeosakonnas. **TIKKIMINE-HEEGELDAMINE.** Kursuse maht on 30 tundi, 21 tundi tikkimist ja 9 heegeldamist. Alustatakse tikkimisega. Põhirõhk on rahvariidepluusil - õpitakse tikkima kätiseid, kraesid jm. Konstrueeritakse ka mugav ja sobiv pluusilõige. Heegeldamises vaadeldakse põhivõtteid, õpitakse heegeldama nuppe, narmaid jms. Kursus algab 2. veebruaril kell 17.30.

Kes soovivad täiendada oma tantsuoskust, on teretulnud **PEOTANTSUKURSUSTELE.** Alustame 7. veebruaril kell 19.00. Kursus kestab kaks kuud, kohtume korra nädalas.

Autohuvilistele on tulemas B-kategooria **AUTOJUHIKURSUSED.**

Kohtume 1. veebruaril kell 17.15.

Helge Pajula,
täiendõppeosakonna juhataja

Alates uuest aastast tuleb eluasemetoetuse arvestamiseks esitada **palgatõendid asutuse juhi allkirja ja pitsatiga.**

Pensionärid peavad iga kuu oma eluasemetoetuse uuesti arvestama. Selleks peavad nad tulema valda (tuba nr. 211), võttes kaasa **pensioniraamatu.**

Eluasemetoetust arvestatakse alates 10. kuupäevast kuni kuu viimase päevani.

Ülle Veskioja

TEADE

Alates 2. detsembrist 1994. a. on kolmapäeviti ja reedeti käigus bussiliin Järva-Jaani-Väike-Maarja-Järva-Jaani. Liini pikkus on kokku 60 km päevas. Liini teenindab o/ü TRANSFARM, kellele sellel liinil kahe sõidupäevaga nädalas tekkivad kahjud (ca 500 EEK) tasuvad Väike-Maarja ja Järva-Jaani vallavalitsused.

SÕIDUPLAAN

10.30	Järva-Jaani		12.55
10.33	Kilgi	2	12.52
10.38	Karinu	5	12.48
10.41	Kärni	7	12.45
10.43	Ramma	9	12.42
10.45	Pikavere II	11	12.40
10.50	Pikavere	14	12.36
10.53	Raigu	17	12.33
10.55	Ilmandu	19	12.31
10.59	Kiltsi	22	12.27
11.02	Vao tee	24	12.24
11.05	Ebavere	26	12.20
11.07	Kaarma	27	12.18
11.10	V.-Maarja	30	12.15

TÄHELEPANU!

Kõigil spordihuvilistel on võimalik kasutada
Triigi Spordihoone

pallimängusaali ja jõusaali.

Pääse üheks öhtuks maksab 2 EEK, terveks kuuks
20 EEK. Täpset informatsiooni saab spordihoone
juhatajalt

Aule Rebaselt ☎ 65 175.

TEATED

**Tuletan koerapidajatele meelde -
koerad peavad olema ketis või aiaga piiratud
territooriumil.**

Hulkuvad koerad kuuluvad hävitamisele!

Maia Vainult,
Väike-Maarja valla veterinaarinspektor

*Väike-Maarja
TK SÖÖKLA RUUME
on võimalik kasutada
PEO JA
PEJELAUDADEKS.*

*Tellimused palume esitada
Liisa Kuusikule telefonil 61 182.*

VÄIKE-MAARJA VALLAVALITSUSE

- 61 030 - vallavanem
- 61 030 - sekretär
- 61 554 - abivallavanem
- 61 407 - vallasekretär
- 61 578 - maakorraldus
- 61 745 - sotsiaalküsimused, vallaarst,
kultuur, haridus
- 61 311 - insenerid
- 61 503 - keskkonnakaitse, turvateenistus,
veterinaararst
- 61 583 - raamatupidamine
- 61 151 - kantselei (passitöö,
elanike arvestus)
- 61 565 - kaader
- 61-132 - psühholoog
- 61 343 - eluasemetoetuse arvestaja
- 61 798 - tööhõiveamet

Õnnitleme!

Jaauarikuus

Meta SAAGE	01. 01. - 80
Helmi SIIMON	02. 01. - 80
Leida KONGI	03. 01. - 82
Viktoria MELTSA	05. 01. - 87
Leida-Marie KIPPAR	05. 01. - 88
Erna LEHTLAAN	07. 01. - 80
Alma ROOSILEHT	09. 01. - 89
Heinrich KOLGA	11. 01. - 75
August LAUMETS	14. 01. - 84
Friedrich KALME	17. 01. - 75
August KRIHVEL	19. 01. - 92
Ida-Elfriede KÜLMALLIK	20. 01. - 80
Marta PÄRG	20. 01. - 84
Aleksander TOLSBERG	20. 01. - 84
Salme KUHLBACH	21. 01. - 70
Jenni-Marie RUUK	21. 01. - 86
Alma PILLI	22. 01. - 85
Alma KALJUVEE	22. 01. - 91
Hilda LUMISTE	23. 01. - 75
Vatalie-Marie HHEMÄE	23. 01. - 92
Arnold LEPP	28. 01. - 80
Ida SAUL	28. 01. - 93
Raulich ROOSTAR	29. 01. - 75

Soovime õnne ja tugevat tervist!

Väike-Maarja Vallavalitsus